

Sequitur *prayogakāṇḍam*, quo varia mercurii et similium metallorum praeparata, in morbis subinde enumeratis adhibenda, traduntur.

Disticha multa cum Rasendrachintāmaṇi ad verbum consentiunt, ita quidem ut Rāmakṛishṇae liber paullo recentior esse mihi videatur

De codice Berolinensi cf. Weber Catal. p. 298.

Codex post annum 1815 exaratus est. Folia III-149 (900-936) ex alio quodam apographo derivata sunt, quo factum est, ut folium III (900) abundet. (WILSON 43.)

764.

Foll. 128-165. Linn. 9-11. *Yogaratanmālā*, sive *Aścharyaratnamālā*, opusculum *Nāgārjunae* tributum, cum commentario *Guṇākarae*. Incipit:

विमलमतिकिरणनिकरप्रभिवसस्त्रिष्यकमलसंघाताः ।

सकलभुवनैकदीपा जयति *guru-Bhāskarā* भुवने ॥१॥

स्पष्टाक्षरपदसूत्रैर्गुरमतरत्नाकरात्समुद्भूत ।

ग्रथिता परिस्फुरन्ती निगद्यते योगरत्नमालेयं ॥२॥

Libellus, disticha 140. āryā metro scripta continens, varias artes magicas et veneficia, adhibitis herbis, ossibus, aliis rebus efficienda, exponens, epitome videtur esse longe majoris operis, quod ab eodem Nāgārjuna profectum esse traditur. Cf. Weber Catal. p. 270. Auctor, quicumque ille est, et prooemio et epilogo *Bhāskarae* magistri opere se adjutum esse profitetur.

Distichis 3-70. subinde haec tractantur: 3-6. *vaśyādhikāra*, artificia quaedam, quibus homines aliorum arbitrio subjiuntur, e. g. मृतनरलोचनलोलाललाटद्वारासाधितं तैलं । सकलनराधिपललनावशंकरं शंकरालये पुष्पे ॥५॥¹ 7-10. *vidveśhaṇa*, quibus suffimentis adhibitis inimici in hominum odium incurrant, traditur. 11-14. *uchchātana*, inimicorum perdendorum rationes. Atque distichis 11-13. frequentatissima illa superstitio describitur, qua, rebus quibusdam in terra defossis, animae numinibus inferis devovebantur. Magiae genus disticho quarto decimo tractatum *dhyānayoga* dicitur eam ob causam, quod imaginibus quibusdam animo conceptis hostes deleri putabantur: नुरगखुरंघ्रनिहितं नागशिरो दक्षजिह्वा² सहितं । भवनद्वारि निखातं रिपुमुच्चाटयति सन्नाहात् ॥११॥ मृतकपुरुषास्थिशंकुर्भवनद्वारे निखन्यते यस्य । तस्य गृहं गतविभवं भयंकरं शूलिभवनाभं ॥१३॥ दंडकरपुरुषचोदितजवविचलितदीर्घकंधारारूढं । सुरगुरुमपि सन्नाहाद्यायनुच्चाटयेत्स्यानात् (daṇḍakara = la-kuṭahasta, dīrghakandhara = ushṭra) ॥१४॥ 15-18. *dar-*

paṇe rūpadarśanam, imagines in speculo magico visae (15, 16); oculis unguento quodam illitis, species miraculosae apparent: अंजितनयनो मनुजस्तगरफलांकोलतैलकल्केन । पश्यति पुरुषं दिव्यं प्रकृतिं तगरांजनाद्भुजति ॥१६॥ 19-22. *chitrarodanāntardhāna*, artes, quibus imagines in parietibus suspensae vocem emittant, aut evanescant. 23-30. *adṛiṣyīkaraṇa*, remedia, quibus homines invisibiles se reddere possint: तगरस्योत्तरमूलं दिग्वसनेनोद्धृतं शशिग्रहणे । रविचंद्रवह्निमध्यगमदृश्यकरमानने क्षिप्तं ॥२५॥ गोरोचनेगुदीतरुकुसुममृतोद्धृतिताक्षिरोमाणि । द्विकभुक्तोच्छिद्युता गुटिकेयं कल्पलतिकाख्या ॥२६॥ नीलाशोकोत्तरदिग्वायसनीडांकुरैः कृतस्तिलकः (ankurāḥ = komalaṣiphāḥ) । गूहति ललाटपट्टे मनुजं सचराचरं लोकं ॥२८॥ 31-33. *śankupadmavyomasthāpana*, quomodo clava lotusve in aëre suspensae maneat. 34-38. *agnikautuka*, varia monstra ignis auxilio efficienda. 39-42. *agnistambhana*, ignis hebetandi artes: शशिजलौकादतुरैतैलेभिः सपाटलामूलैः । चरणतलसंप्रलेपाद्भूमि नरोऽंगारखानिकामध्ये ॥३९॥ 43-46. *jalastambha*, supra aquam secure incedendi ratio: प्रक्षिप्य वदनमध्ये दुंदुभरक्तं प्रविश्य जलमध्ये । निजभवनाभ्यंतर इव तिष्ठेदात्मेच्छया धीमान् ॥४३॥ इयोनाकवीजपूर्णं कृत्वाचारुस्य पादुकायुगलं । मह्यमिव सलिलोपरि पर्यटति नरः सुविस्मयं ॥४४॥ 47-50. *piśāchīkaraṇa*, remedia insaniam efficientia: ब्राह्मणविडालवानरचांडालोलूकनकुलरोमाणि । पिष्टानि विरम - (? Schol. mārjāra) वर्चैरुन्मादकराणि सर्वलोकानां ॥४८॥ गोमायोर्लौगूलं द्विकदक्षिणभागपक्षसंयुक्तं । शयनन्यस्तं विमृजति घोरं शत्रोरपस्सारं ॥४९॥ 51-54. *lomaśātana*, calvitii faciendi remedia. 55-58. *śastrastambha*, remedia telorum vim arcentia. 59-62. *dūradeśāntaragamana*, veneficia, quibus maxima viae spatia brevi peragrari possint. 63-67. *arkendugrahaṇadarśana*, solis defectio quomodo intempestive, stellaeque interdium conspici, lunae defectio effici possit. 68-70. *āveśa*, veneficia, quibus homines lymphatici fiant.

Libellus his distichis finitur:

गुरुमुखतोऽधिगतं यच्चास्त्रांतरतश्च यन्मया ज्ञातं ।

अनुभवमार्गे नीत्वा तन्मध्यात्किंचिदिह दृष्टं ॥१३९॥

आश्चर्यरत्नमाला नागार्जुनविरचितानुभवसिद्धा ।

सकलजनहृदयदयिता समर्थिता सूत्रतो जयति ॥१४०॥

Commentarius brevis et perspicuus, a *Guṇākara* baudha anno 1240 compositus, incipit:

गुरुचरणकमलममलं चृण्वेच (प्रणम्य?) नागार्जुनप्रणीतायाः ।

विवृतिं सुखावबुद्धे वक्ष्येऽहं योगरत्नमालायाः ॥

Antiquiores eum scholiastas adiisse, epilogo apparet:

आत्मस्मरणाय मया विवृता नागार्जुनप्रणीतेयं ।

आश्चर्यरत्नमाला *agretanavṛiddhaṭīkātaḥ* ॥

¹ Schol. मृतपुरुषस्य चक्षुषी जिह्वा ललाटं हृदयं नासा च । एभिः श्मशाने पाचितं तैलं पुष्पनक्षत्रे समस्तराजपत्नीनां वश्यकृद्भवति ॥

² दक्षिजिह्वा MS. Schol. उन्मत्तकुक्षुटजिह्वा ।